

Üniversite Öğrencilerinin Flört Şiddetini Kabul Etme Düzeylerinin Belirlenmesi (Mersin örneği)

Asiye UZEL¹ Duygu VEFİKULUÇAY YILMAZ², Tuba GÜNER EMÜL³,
Semra ERDOĞAN⁴

Özet

Bu araştırmada üniversiteli gençlerin flört ilişkilerinde şiddeti kabul düzeyleri ve etkili faktörlerin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma, tanımlayıcı tipte bir araştırmadır. Araştırmanın örneklemini 624 kadın ve 473 erkek olmak üzere toplam 1097 öğrenci oluşturmuştur. Veriler, anket formu ve "Çiftler Arası Şiddet Kabul Ölçeği" kullanılarak toplanmıştır. Bu araştırmada erkek öğrencilerin Çiftler Arası Şiddet Kabul Ölçeği ve alt boyutlarına ilişkin puan ortalamalarının kadın öğrencilerden yüksek olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). Öğrencilerin annelerinin öğrenim düzeyi arttıkça Çiftler Arası Şiddet Kabul Ölçeği ve alt boyutlarına ilişkin puan ortalamaları azalırken, geniş aileye sahip olan, gelir getiren bir işte çalışmayan, sigara kullanma alışkanlığı olan, ailede fiziksel ve sözel şiddete maruz kalan, son dört yıldır fiziksel şiddet uygulayan öğrencilerin Çiftler Arası Şiddet Kabul Ölçeği ve alt boyutlarına ilişkin puan ortalamalarının arttığı görülmüştür ($p<0.05$). Üniversite öğrencilerinin eğitimlerinde flört şiddetini içeren toplumsal cinsiyet konularının yer alması önerilmektedir.

Anahtar kelimeler: şiddet, flört şiddeti, üniversite öğrencileri, gençler.

Determining The Level Of Acceptance Of Couple Violence On University Students (Mersin Sample)

Abstract

In this study, it was aimed to determine the level of acceptance of couple violence and the factors affecting it in dating relation ship of young peoples studying at university. The study is a descriptive study. The sample of the study consisted of 1097 students, 624 female and 473 male students. Data were collected using a questionnaire and the "Acceptance of Couple Violence Scale". In this study, it was determined that the mean scores of male students in terms of scale and subscale were higher than female students ($p<0.05$). While the mean scores of the scale and subscale of the students decreased as the education levels of the mothers of the students increased, it was seen mean scores the scale and subscale of the students who had extended families, who did not work in a job within come, who smoked, who were exposed to physical and verbal violence in the family had increased ($p<0.05$). It is recommended that gender issues involving flirtation violence should be included in the education of university students.

Keywords: violence, dating violence, university students, young people.

¹ Öğretim Görevlisi, Mersin Üniversitesi, asiyeuzel@yahoo.com

² Doç. Dr. Mersin Üniversitesi, duyguulu@gmail.com

³ Dr. Öğretim Üyesi, Mersin Üniversitesi, tubaguner2007@hotmail.com

⁴ Doç. Dr. Mersin Üniversitesi, semraerdogann@gmail.com

GİRİŞ

Çocukluktan yetişkinliğe geçiş basamağı olan genç yetişkinlik dönemi, fiziksel ve psikolojik değişikliklerin yaşandığı, yetişkinliğe özgü bir takım rol ve sorumlulukların kazanıldığı önemli bir süreçtir. Literatürde ergenlik ve genç yetişkinlik dönemleri, şiddet içerikli davranışların arttığı bir dönem olarak da belirtilmektedir (Dahlberg ve Potter, 2001; Dikmen, Özaydın ve Yılmaz, 2018). Gençlik döneminde bireyler daha kırılabilir ve deneyimsizdirler. Bu nedenle gençler şiddetin olumsuz sonuçlarından daha fazla etkilenmektedirler (Gover, 2004; Yılmaz vd., 2009). Yeni sorumluluk ve sorunlarla baş etmek zorunda olan genç yetişkinler, bu dönemde olumsuz psikolojik özellikler, madde bağımlılığı ve özellikle şiddet gibi eğilimler gösterebilirler.

Gençlik döneminde görülen şiddet türleri; intihar, aile içi şiddet, flört şiddeti ve grup şiddeti olarak sınıflandırılmaktadır (Dikmen, Özaydın ve Yılmaz, 2018; Holt ve Espelage, 2005). Amerikan Hastalık Koruma ve Önleme Merkezi ise flört şiddetini "bir flört ilişkisi kapsamındaki herhangi bir cinsel saldırı, fiziksel şiddet, sözel ve duygusal kötü muamele" olarak tanımlamıştır (Ramisetty-Mikler, Goebert, Nishimura ve Caetano, 2006). Ayrıca DSÖ'nün şiddet hakkındaki tanımları incelendiğinde flört şiddetinin, kişilerarası şiddet türüne girdiği görülmektedir (WHO, 2002). Araştırmacılar flört şiddetini; psikolojik flört şiddeti, sözel/duygusal flört şiddeti ve cinsel/seksüel flört şiddeti şeklinde üç tür olarak ele almışlardır (Yumuşak, 2013; Foshee, Bauman, Linder, Rice, ve Wilcher; 2007). Fiziksel flört şiddeti tırmalamak, tokat atmak, itmek, birisini duvara sıkıştırmak, ısırarak, boğmak, yakmak, dövmek, silahla yaralamak gibi davranışları, duygusal/sözel flört şiddeti ise içerisinde aşağılamak, arkadaşlarının önünde küçük düşürücü davranışlarda bulunmak ya da azarlamak gibi davranışları barındırmaktadır (Offenhauer ve Buchalter, 2011). Duygusal flört şiddeti, özellikle ilişkisel saldırganlık ve aşırı takip açısından cep telefonu ve sosyal ağlar gibi teknolojik aletlerin şiddet aracı olarak kullanılması yeni bir olgu olarak ortaya çıkmaktadır (Draucker vd., 2010). Seksüel/cinsel flört şiddet davranışları arasında tecavüz ve tecavüz girişimi gösterilebilir (Miller, Decker, Reed, Hathaway ve Silverman, 2007). İstmeden sekse zorlamak ya da daha fazla seks yapmaya zorlamak da cinsel flört şiddeti olarak kabul edilmektedir (Smith ve Donnelly, 2001).

Günümüzde flört şiddeti giderek artan önemli bir sosyal sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Kişinin şiddete ilişkin tutumları aile içinde şekillenir ve aile içi şiddete yol açan nedenler flört şiddeti için de geçerlidir (Kemerli, 2003). Aile içi şiddet gibi flört şiddeti de müdahalesi zor, kişilerin kendi kendilerine çözmeye çalıştıkları ve kendi özeli içinde yaşadıkları, çoğu zaman tarafların gizlemeyi tercih ettiği bir şiddet türüdür (Zeyneloğlu, Vefikuluçay, Aslan, Erdost ve Temel, 2007). Flört şiddetine maruz kalan bireyler daha çok kadınlardır.

Literatür incelendiğinde kadınların flört şiddetine maruz kalma riskini artıran faktörlerin; erken yaşta flört, erken yaşta cinsel aktivite, yaşadığı aile içinde şiddetin olması ve geleneksel toplumsal cinsiyet rolleri olduğu görülmektedir (Pınar ve Algier, 2006; Yiğitalp, Ertem ve Özkaymak, 2007). Erkeklerin flört şiddetini uygulamalarına neden olan faktörlerin ise; alkol ve madde bağımlılığı, iletişim becerilerinin yetersizliği, yaşadığı aile içinde şiddetin olması ve geleneksel toplumsal cinsiyet rolleri olduğu göze çarpmaktadır. Yapılan birçok çalışmada erkek öğrencilerin saldırganlık düzeylerinin kadın öğrencilere göre daha yüksek olduğu ve fiziksel şiddete daha çok başvurdukları

belirtilmektedir (Yumuşak, 2013; Selçuk, Avcı ve Mercan, 2018; Howard vd., 2011; Şahin ve Özyürek, 2014; Borum, 2000).

Bunun yanında flört ilişkilerinde erkeklerin kadınlardan daha üstün olduğu fikrini benimseyerek, şiddet uygulamanın normal bir davranış biçimi olduğunu kabullenmeleri erkeklerin flört şiddeti uygulama oranlarını artırmaktadır (Cillessen, 2002; Borum, 2000). Flört ilişkilerinde şiddet uygulayan gençlerin şiddeti kanıksamaları dünyada ve ülkemizde toplumsal hayatın en önemli sorunu olan şiddetin varlığını arttırmakta ve özellikle kadına yönelik şiddetle mücadele konusunda yapılan çalışmaların amacına ulaşmasını engellemektedir. Bu çalışmada üniversiteli gençlerin flört ilişkilerinde şiddeti kabul düzeyleri ve etkili faktörlerin belirlenmesi amaçlanmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırma, tanımlayıcı tipte bir çalışmadır. Araştırmanın evrenini, 2010-2011 Eğitim-Öğretim yılında Mersin Üniversitesi'nin Yenişehir Kampüsü ve Çiftlikköy Kampüsü'nde lisans öğrenimi gören 2372 son sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmada İki Aşamalı Tabakalı Örneklem Yöntemi kullanılmıştır. İlk aşamada fakülte ve yüksekokullar, ikinci aşamada cinsiyet parametresi tabakalara ayrılmıştır. Örneklem genişliği belirlenirken popülasyonu en iyi şekilde tahmin edebilmesi için popülasyonun en az %30'unu temsil edecek şekilde minimum gerekli olan örneklem genişliği belirlenmiştir. Araştırmanın örneklemini 624 kız ve 473 erkek olmak üzere toplam 1097 öğrenci oluşturmuştur.

Veriler, anket formu ve "Çiftler Arası Şiddet Kabul Ölçeği" (ÇAŞKÖ) kullanılarak toplanmıştır. Toplam 14 sorudan oluşan anket formu, ilgili literatürden elde edilen bilgiler ışığında hazırlanmıştır (Zeyneloğlu vd., 2007; Yılmaz vd., 2009). Yarı yapılandırılmış anket formunda öğrencilerin sosyo-demografik özellikleri, madde kullanım durumları ve şiddete maruz kalma/şiddet uygulama öykülerine ilişkin sorular yer almaktadır. Araştırmada üniversite öğrencilerinin çiftler arasında yaşanan şiddeti kabul etme düzeyini belirlemek amacıyla ÇAŞKÖ kullanılmıştır. Sezer tarafından 2007'de geliştirilen ÇAŞKÖ'nün geçerlilik ve güvenilirliği Türkiye'de yapılmıştır. Toplam 11 maddeden oluşan ÇAŞKÖ, gençlerin çiftler arasında yaşanan şiddeti kabul etme düzeyini ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. ÇAŞKÖ 1-4 arasında puanlanan likert tipi bir ölçektir. Ölçeğin maddeleri; 1. Kesinlikle katılmıyorum, 2. Katılmıyorum, 3. Katılıyorum, 4. Kesinlikle katılıyorum olmak üzere dört seçenek üzerinden yanıtlanmaktadır. Ölçeğin toplam puanı 11-44 arasında değişim göstermektedir. Ölçekten elde edilen puanın yüksek olması çiftler arasında yaşanan şiddeti kabul etme düzeyinin yüksek olduğunu, düşük puan alınması ise çiftler arası şiddeti kabul etme düzeyinin düşük olduğunu göstermektedir. Ölçeğin Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı 0.83, test tekrar test güvenilirlik katsayılarının $r=0.84$ ve $r=0.53$ düzeyinde olduğu belirlenmiştir (Sezer; 2008).

Veri toplama araçları uygulanmadan önce ilgili kurumdan yazılı izin, araştırmaya katılmayı kabul eden öğrencilerden bilgilendirilmiş yazılı onam alınmıştır. Veri toplama araçları 22.01.2011-23.02.2011 tarihleri arasında öğrenciler tarafından bireysel olarak doldurulmuştur. Araştırmadan elde edilen verilerin değerlendirilmesinde Statistical Package for Social Sciences (SPSS) for Windows 11.5version kullanılmıştır. Sürekli ölçümlere ait normallik kontrolleri Shapiro Wilk testi ile test edilmiştir. ÇAŞKÖ'nün bazı sosyo-demografik özellikler ile karşılaştırmalarında Student t ve One Way ANOVA testleri kullanılmıştır. Varyansların homojenliği kontrolleri yapılmış ve homojen

olmayanlar için Welch testi kullanılmıştır. İkili karşılaştırmaları için varyansların homojen olduğu durumda LSD, varyansların homojen olmadığı durumlarda ise Games Howell testi kullanılmıştır. Tanımlayıcı istatistikler olarak ortalama ve standart sapma değerleri verilmiştir. İstatistik anlamlılık olarak $p < 0.05$ alınmıştır.

BULGULAR

Araştırmada öğrencilerin %60.8'inin sosyal bilimler, %21.6'sının fen bilimleri ve %17.6'sının sağlık bilimlerinin son sınıflarında öğrenim gördükleri belirlenmiştir. Öğrencilerin %43.1 erkek iken %6.9'u kadınlardan oluşmaktadır. Öğrencilerin %51.7'si güney, %21.7'si doğu, %11.2'si orta, %9.6'sı batı bölgesinde yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Öğrencilerin %79.5'i çekirdek aile yapısına sahiplerdir. Öğrencilerin anne ve babalarının öğrenim düzeyi incelendiğinde; %46.9'unun babalarının, %27.4'ünün ise annelerinin üniversite mezunu oldukları görülmektedir.

Tablo 1. Öğrencilerin Şiddete Maruz Kalma ve Şiddet Uygulama Durumları (n=1097)

Şiddete Maruz Kalma ve Şiddet Uygulama Durumları	Sayı	%
Ailede Fiziksel Şiddete Maruz Kalma Durumu		
Maruz kalan	204	18.6
Maruz kalmayan	893	81.4
Ailede Sözel Şiddete Maruz Kalma Durumu		
Maruz kalan	207	18.9
Maruz kalmayan	890	81.1
Ailede Cinsel Şiddete Maruz Kalma Durumu		
Maruz kalan	2	0.2
Maruz kalmayan	1095	99.8
Son dört yıldır fiziksel şiddet uygulama durumu		
Uygulayan	122	11.2
Uygulamayan	975	88.8

Çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin şiddete maruz kalma ve şiddet uygulama durumlarına ilişkin özellikleri Tablo 1'de verilmektedir. Öğrencilerin %18.6'sının ailede fiziksel şiddete ve %18.9'unun ailede sözel şiddete maruz kaldıkları ve %11.2'sinin son dört yıl içerisinde fiziksel şiddet uyguladıkları belirlenmiştir.

Tablo 2. Öğrencilerin Fiziksel Şiddet Uygulamalarına İlişkin Bazı Özellikler (n=122)

Fiziksel Şiddet Uygulamaya İlişkin Bazı Özellikler	Sayı	%
Son Dört Yıldır Fiziksel Şiddet Uygulayanların Cinsiyeti		
Kız	49	40.2
Erkek	73	59.8
Fiziksel Şiddet Uygulanan Kişi		
Sevgilisi	30	24.5
Ailesi	27	22.8
Arkadaşı	17	13.4
Yabancı kişiye	48	39.3

Fiziksel Şiddet Uygulama Nedeni		
Psikolojik rahatsızlıklar	41	33.6
Kıskançlık, kızgınlık, öfke	41	33.6
İletişim sorunları	16	13.1
Aile ve çevresinde şiddetin normalleşmesi	14	11.6
Cinsel ilişkiyi reddetme	7	5.7
Ekonomik sıkıntılar	2	1.6
Madde bağımlılığı	1	0.8

Tablo 2’de öğrencilerin fiziksel şiddet uygulamalarına ilişkin bazı özellikler verilmiştir. Araştırmada şiddet uygulayan öğrencilerin; %59.8’i erkek olup, %24.5’i sevgilisine, %22.8’i ailesine fiziksel şiddet uyguladığını ifade etmişlerdir. Öğrencilerin psikolojik sorunlar yaşama (%33.6), kıskançlık (%33.6), iletişim sorunları (%13.1), aile ve çevresinde şiddetin normalleşmesi (%11.6), cinsel ilişki isteğinin reddedilmesi (%5.7), ekonomik sıkıntılar (%1.6) gibi nedenlerle fiziksel şiddet uyguladıkları saptanmıştır.

Tablo 3. Öğrencilerin Çiftler Arası Şiddeti Kabul Etme Ölçeği ve Alt Boyutlarından Aldıkları Puan Ortalamalarının Dağılımı (n=1097)

ÇAŞKÖ ve Alt Boyutları	Ortalama	Minimum Puan	Maksimum Puan
Erkeğin Kadına Uyguladığı Şiddeti Kabul Etme	4.8±2.4	3	12
Kadının Erkeğe Uyguladığı Şiddeti Kabul Etme	4.9±2.4	3	12
Çiftler Arasındaki Şiddeti Kabul Etme	8.0±3.7	5	20
ÇAŞKÖ Toplam Puanı	17.7±4.2	11	44

Tablo 3’de öğrencilerin ÇAŞKÖ ve alt boyutlarından aldıkları puan ortalamalarının dağılımı verilmiştir. Öğrencilerin ÇAŞKÖ’den alabilecekleri minimum puan “11”dir. Bu değer öğrencilerin flört şiddetine ilişkin olumlu tutuma sahip olduğunu göstermektedir. Öğrencilerin ÇAŞKÖ’den alabilecekleri maksimum puan “44”dür. Bu değer öğrencilerin flört şiddetine ilişkin olumsuz tutuma sahip olduğunu göstermektedir. Bu araştırmada öğrencilerin ÇAŞKÖ toplam puan ortalamasının 17.7, ÇAŞKÖ’den aldıkları minimum puanın “11”, maksimum puanın ise, “44” olduğu saptanmıştır.

Öğrencilerin “Erkeğin kadına uyguladığı şiddeti kabul etme” alt boyutundan alabilecekleri minimum puan ise, “3”dür. Bu değer, öğrencinin “Erkeğin kadına uyguladığı şiddeti kabul etme” boyutuna ilişkin tutumunun olumlu olduğunu göstermektedir. Öğrencilerin “Erkeğin kadına uyguladığı şiddeti kabul etme” alt boyutundan alabilecekleri maksimum puan “12”dir. Bu değer, öğrencinin “Erkeğin kadına uyguladığı şiddeti kabul etme” boyutuna ilişkin tutumunun olumsuz olduğunu göstermektedir. Tablo 3 incelendiğinde; öğrencilerin “Erkeğin kadına uyguladığı şiddeti

kabul etme" alt boyutunun ortalamasının 4.8 olduğu ve bu alt boyuttan maksimum "12", minimum "3" puan aldıkları görülmektedir.

Öğrencilerin "Kadının erkeğe uyguladığı şiddeti kabul etme" alt boyutundan alabilecekleri minimum puan ise, "3"dür. Bu değer, öğrencinin "Kadının erkeğe uyguladığı şiddeti kabul etme" boyutuna ilişkin tutumunun olumlu olduğunu göstermektedir. Öğrencilerin "Kadının erkeğe uyguladığı şiddeti kabul etme" alt boyutundan alabilecekleri maksimum puan "12"dir. Bu değer, öğrencinin "Kadının erkeğe uyguladığı şiddeti kabul etme" boyutuna ilişkin tutumunun olumsuz olduğunu göstermektedir. Tablo 3 incelendiğinde; öğrencilerin "Kadının erkeğe uyguladığı şiddeti kabul etme" alt boyutunun ortalamasının 4.9 olduğu ve bu alt boyuttan maksimum "12", minimum "3" puan aldıkları görülmektedir.

Öğrencilerin "Çiftler arasındaki şiddeti kabul etme" alt boyutundan alabilecekleri minimum puan ise, "5"tir. Bu değer, öğrencinin "Çiftler arasındaki şiddeti kabul etme" boyutuna ilişkin tutumunun olumlu olduğunu göstermektedir. Öğrencilerin "Çiftler arasındaki şiddeti kabul etme" alt boyutundan alabilecekleri maksimum puan "20"dir. Bu değer, öğrencilerin "Çiftler arasındaki şiddeti kabul etme" boyutuna ilişkin tutumunun olumsuz olduğunu göstermektedir. Araştırmada öğrencilerin "Çiftler arasındaki şiddeti kabul etme" alt boyutunun ortalamasının 8.0 olduğu ve bu alt boyuttan maksimum "20", minimum "5" puan aldıkları belirlenmiştir.

Bu araştırmada öğrencilerin ÇAŞKÖ ile "Erkeğin kadına uyguladığı şiddeti kabul etme", "Kadının Erkeğe Uyguladığı Şiddeti Kabul Etme" ve "Çiftler Arasındaki Şiddeti Kabul Etme" alt boyutlarından aldıkları puan ortalamaları incelendiğinde; öğrencilerin çiftler arasında yaşanan şiddeti kabul etme düzeylerinin düşük olduğu bulunmuştur.

Tablo 4. Öğrencilerin Bazı Özelliklerine Göre Çiftler Arası Şiddeti Kabul Ölçeği ve Alt Boyutlarından Aldıkları Puan Ortalamalarının Dağılımı (n=1097)

Öğrencilerin Özellikleri	Bazı n	Erkeğin Kadına Uyguladığı Şiddeti Kabul Etme	Kadının Erkeğe Uyguladığı Şiddeti Kabul Etme	Çiftler Arasındaki Şiddeti Kabul Etme	ÇAŞKÖ
Öğrenim Gördüğü Bölüm					
Sosyal Bilimler	667	4.83±2.45	5.04±2.47	8.20±3.78	18.07±7.93
Fen Bilimleri	237	4.67±2.23	4.64±2.13	7.72±3.49	17.03±7.34
Sağlık Bilimleri	193	4.61±2.34	4.68±2.25*	7.77±3.68	17.06±7.77
p		0.445	0.025	0.131	0.101
Yaş					
20-24 yaş	825	4.64±2.31	4.84±2.32	7.91±3.60	17.40±7.53
25-29 yaş	255	5.11±2.58*	5.18±2.50	8.35±4.00	18.52±8.50

30 yaş ve üzeri	17	4.53±2.32	5.06±2.38	8.35±4.12	18.06±8.34
p		0.024	0.370	0.290	0.179
Cinsiyet					
Kız	624	4.13±2.03	4.63±2.31	7.34±3.48	16.11±7.23
Erkek	473	5.57±2.56	5.24±2.39	8.92±3.80	19.72±8.03
p		<0.001	<0.001	<0.001	<0.001
Anne Öğrenim Düzeyi					
Okuryazar değil	198	5.06±2.62	5.27±2.55	8.62±3.95	18.79±8.41
Okuryazar	104	5.03±2.45	4.95±2.24	8.42±3.98	18.60±7.96
İlköğretim mezunu	495	4.81±2.42	4.87±2.32	8.04±3.70	17.72±7.77
Lise mezunu	209	4.24±2.06 ^{*,†}	4.63±2.37	7.52±3.45 ^{*,†}	16.39±7.34 ^{*,†}
Üniversite mezunu	91	4.62±2.07	4.73±2.23	7.46±3.25 ^{*,†}	16.81±6.86 [*]
p		0.002	0.080	0.022	0.015
Aile Tipi					
Çekirdek aile	872	4.63±2.35	4.78±2.35	7.87±3.69	17.29±7.74
Geniş aile	225	5.22±2.46	5.32±2.37	8.60±3.70	19.14±7.83
p		0.001	0.003	0.008	0.001
Gelir Getiren Bir İşte Çalışma Durumu					
Çalışıyor	132	4.68±2.33	4.82±2.33	7.89±3.63	17.39±7.63
Çalışmıyor	965	5.32±2.65	5.40±2.57	9.02±4.11	19.73±8.59
p		0.004	0.008	0.003	0.003
Sigara Kullanma Durumu					
Kullanıyor	303	5.28±2.68	5.42±2.64	8.8±3.98	19.54±8.56
Kullanmıyor	794	4.55±2.23	4.69±2.22	7.71±3.55	16.95±7.35
p		<0.001	<0.001	<0.001	<0.001
Ailede Fiziksel Şiddete Maruz Kalma Durumları					
Maruz kalan	204	5.36±2.75	5.46±2.54	9.25±4.25	20.06±8.72
Maruz kalmayan	893	4.61±2.27	4.76±2.30	7.74±3.50	17.12±7.46
p		<0.001	<0.001	<0.001	<0.001
Ailede Sözel Şiddete Maruz Kalma Durumları					
Maruz kalan	207	5.26±2.73	5.29±2.58	8.95±4.13	19.50±8.60
Maruz kalmayan	890	4.64±2.28	4.80±2.30	7.81±3.56	17.24±7.53
p		0.001	0.008	<0.001	<0.001
Son Dört Yıldır Fiziksel Şiddet Uygulama Durumları					
Uygulayan	122	5.92±2.79	5.88±2.66	9.96±4.28	21.75±8.50

Uygulamayan	975	4.61±2.29	4.77±2.30	7.78±3.55	17.16±7.54
p		<0.001	<0.001	<0.001	<0.001

*: ilk kategori; †: ikinci kategori; ‡: Üçüncü kategori ile olan farklılıkları göstermektedir.

Sosyal bilimlerde öğrenim gören öğrencilerin kadının erkeğe uyguladığı şiddeti kabul etme puan ortalamalarının (5.04±2.47), fen bilimlerinde (4.64±2.13) ve sağlık bilimlerinde (4.68±2.25) öğrenim gören öğrencilerden daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Kadının erkeğe uyguladığı şiddeti kabul etme puan ortalamalarının sosyal bilimlerde öğrenim gören öğrencilerde, sağlık bilimlerinde öğrenim gören öğrencilerden daha yüksek olduğu ve bu farklılığı istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlenmiştir (p=0.045) (Tablo 4).

Yaş dağılımları bakımından incelendiğinde, 25-29 yaş aralığındaki öğrencilerin kadına uyguladığı şiddeti kabul etme puan ortalamalarının (5.11±2.58), 20-24 yaş aralığındaki (4.64±2.31) ve 30 yaş ve üzerindeki (4.53±2.32) öğrencilerden daha yüksek olduğu görülmektedir (p=0.024). Özellikle 25-29 yaş aralığında bulunan öğrencilerin erkeğin kadına uyguladığı şiddeti kabul etme puan ortalamaları 20-24 yaş aralığında bulunan öğrencilere göre daha yüksektir (p= 0.007)(Tablo 4).

Anneleri okuryazar olmayan öğrencilerin erkeğin kadına uyguladığı şiddeti kabul etme, çiftler arasındaki şiddeti kabul etme, ÇAŞKÖ puan ortalamalarının, anneleri lise ve üniversite mezunu olan öğrencilerden daha yüksek olduğu saptanmıştır (tüm p değerleri <0.05). Özellikle anneleri lise mezunu olan öğrencilerin erkeğin kadına uyguladığı şiddeti kabul etme puan ortalamalarının, annelerinin öğrenim düzeyi düşük olan öğrencilere göre daha düşük olduğu belirlenmiştir (tüm p değerleri <0.05). Anneleri lise mezunu ve üniversite mezunu olan öğrencilerin çiftler arasındaki şiddeti kabul etme puan ortalamaları, anneleri okur yazar olmayan ve okuryazar olan öğrencilere göre daha düşük bulunmuştur (tüm p değerleri <0.05). Anneleri lise mezunu olan öğrencilerin ÇAŞKÖ puan ortalamalarının ise annelerinin öğrenim düzeyi düşük olan öğrencilere göre daha düşük olduğu saptanmıştır (tüm p değerleri<0.05) (Tablo 4).

Araştırmada erkek öğrencilerin ÇAŞKÖ ve alt boyutlarına ilişkin puan ortalamalarının kız öğrencilerden yüksek olduğu belirlenmiştir (tüm p değerleri <0.001). Geniş aileye sahip olan, gelir getiren bir işte çalışmayan, sigara kullanma alışkanlığı olan, ailede fiziksel ve sözel şiddete maruz kalan, son dört yıldır fiziksel şiddet uygulayan öğrencilerin erkeğin kadına uyguladığı şiddeti kabul etme, kadının erkeğe uyguladığı şiddeti kabul etme, çiftler arasındaki şiddeti kabul etme ve ÇAŞKÖ puan ortalamalarının yüksek olduğu saptanmıştır (tüm p değerleri <0.05) (Tablo 4).

TARTIŞMA

Her geçen gün artan şiddet olayları mutsuz çiftlerin, boşanmaların, psikolojik, ekonomik ve toplumsal sorunların da artmasına yol açmaktadır. Sağlıklı bir toplumun oluşturulmasında şiddet ile mücadele açısından araştırmamızın, flört ilişkilerinin yoğun

olarak yaşandığı üniversite dönemindeki gençlerle yapılmış olması flört şiddeti açısından bu riskli dönemin değerlendirilmesine olanak sağlamıştır.

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın 2014 yılı verilerine göre ülkemizde ailelerin %35.5'inde fiziksel şiddet, %53'ünde sözel şiddet ve % 12'inde cinsel şiddet olduğunu bildirilmiştir (Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, 2014 http://www.hips.hacettepe.edu.tr/TKAA2014_Ozet_Rapor.pdf). Araştırmamızda yer alan gençlerin ailelerinde şiddetin varlığı Türkiye genelindeki verilere göre daha düşük olmasına rağmen, öğrencilerin %18.6'sının ailede fiziksel şiddete ve %18.9'unun ailede sözel şiddete, %0.2'sinin cinsel şiddete maruz kaldıkları belirlenmiştir. Şahin ve Özyürek'in (2014) yapmış oldukları çalışmada üniversite öğrencilerinin %60,7'sinin çevresinde şiddete tanık olduğu belirlenmiş olup tanık olduğu şiddet türünün %59.4'ü sözel, %28.8'inin fiziksel şiddet olduğunu bildirmişlerdir (Şahin ve Özyürek, 2014).

Gençlerin özellikle sosyal ilişkilerinde ailedeki rol modellerinden etkilenmesi ve davranışlarını buna göre biçimlendirmesi kaçınılmazdır. Duyguların öğrenildiği ilk sosyal ortam olan ailede, çocuklara duygularını nasıl ifade edecekleri, nasıl düşünecekleri ve nasıl davranacakları doğrudan öğretilmez. Ancak aile içindeki eşler arasındaki duygusal alışveriş bunun için model oluşturmaktadır. Yetişkinlerin çocuklarına gösterdikleri duygular, davranışlar, çocukların duygusal yaşamlarının bir çerçevesini oluşturmaktadır (Özmen, 2004).

Araştırmada üniversite son sınıf öğrencilerinin son dört yıl içerisinde sevgilisine (%24.5), ailesine (%22.8), arkadaşına (%13.4) ve yabancı kişiye (%39.3) fiziksel şiddet uyguladığı saptanmıştır. Bizim araştırmamızın aksine Howard ve ark.'nın (2011) lisede öğrenim gören 7.179 kız öğrencide flört şiddetini incelediği çalışmasında, kız öğrencilerin %10.3'ünün fiziksel şiddete maruz kaldıkları belirtilmiştir (Howard vd., 2011). Dikmen ve ark. (2018) çalışmalarında, kadın öğrencilerin %88'inin fiziksel şiddet, %22,2'sinin sözel şiddet uyguladıklarını bulmuşlardır (Dikmen, Özaydın ve Yılmaz, 2018). Başkent Üniversitesi'nde (2006) 105 öğrenci ile yapılan bir çalışmada, öğrencilerin %15.2'sinin daha önce arkadaşı/sevgilisi tarafından tokat/yumruk atma şeklinde fiziksel şiddete maruz kaldığı belirlenmiştir (Pınar ve Algier, 2006). Zeyneloğlu ve ark.'nın (2007) yaptığı çalışmada, lisans öğrenimi gören hemşirelik birinci sınıf öğrencilerinin %18.0'inin, dördüncü sınıf öğrencilerinin ise %40.1'inin daha önceki flört ilişkilerinde şiddete maruz kaldıkları belirlenmiştir. Bunun yanında öğrencilerin %21.6'sının şu anda yaşadıkları flört ilişkilerinde şiddete maruz kaldıklarını ifade ettikleri saptanmıştır (Zeyneloğlu vd., 2007). Bu çalışmalara göre bizim araştırmamızda öğrencilerin flört ilişkilerinde yaşadıkları fiziksel şiddet daha düşük bulunmuştur. Bu durumun araştırma örnekleminin üniversite son sınıf öğrencilerinden oluşmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Yine de üniversite düzeyinde eğitimi tamamlamak üzere olan gençlerde şiddet olgusunun varlığı bu konunun önemli toplumsal bir sorun olduğunu göstermektedir.

Araştırmamızda sosyal bilimlerde öğrenim gören öğrencilerin, fen bilimleri ve sağlık bilimlerinde öğrenim gören öğrencilere göre kadının erkeğe uyguladığı şiddeti daha yüksek düzeyde kabul ettikleri bulunmuştur. Sosyal bilimlerde öğrenim gören öğrencilerin eğitim süreçlerinde toplumsal yapılar, insanların yaşamı, ekonomik konular yer almasına rağmen fen ve sağlık bilimlerinde öğrenim gören öğrencilerden daha fazla çiftler arası şiddeti kabul etmeleri dikkat çekici bir bulgudur. Bu durumun sosyal bilimlerdeki öğrencilerin %58.6'sının cinsiyetinin kadın olmasından kaynaklanabileceğini düşündürmektedir.

25-29 yaş arasındaki öğrencilerin erkeğin kadına uyguladığı şiddeti kabul etme puan ortalamalarının 20-24 yaş arasındaki öğrencilerin puan ortalamasından yüksek olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). Gençlerde 20-24 yaş dönemi üniversite eğitiminin tamamlandığı normal yaş dönemi iken, 25-29 yaş dönemi üniversite eğitimi için daha gecikmiş ve üniversiteli gençlerin genel yaş ortalamasından biraz ileri bir dönemdir. Bu yaş grubu büyük olmanın verdiği avantajla kendini güçlü hissedip gücün bir göstergesi olarak şiddeti daha fazla benimsemiş olabilirler. 30 yaş ve üzerinde kişilerde ise his ve duygularına hakim olma yetilerinin, problem çözme becerilerinin, eşiyile işbirliğinin, karşılıklı anlayışın, sorumluluğun, 25-29 yaş grubuna kıyasla daha gelişmiş olmasının şiddeti kabul etme düzeylerinin düşük bulunmasında etkili olduğu düşünülmektedir.

Bu araştırmada erkek öğrencilerin ÇAŞKÖ ve tüm alt boyutlarına ilişkin puan ortalamalarının kız öğrencilerden yüksek olduğu belirlenmiş, puan ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (tüm p değerleri <0.05). Gerek ülkemizde gerekse yurtdışında yapılan çeşitli çalışmalar, araştırmamıza benzer şekilde erkeklerin flörtte şiddeti kabul etme düzeylerinin kızlardan daha yüksek olduğunu göstermiştir (Kepir Savoly, Demirtaş-Zorbaz ve Ulaş 2014; Bilir, 2014; Birimoğlu, 2012; Sakarya, A. K. 2013; Campbell, 2006; Martins vd., 2014). Benzer şekilde İftar'ın (2016) üniversite öğrencileri ile yaptığı çalışmada erkek öğrencilerin, erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel şiddete, erkeğin flörtte uyguladığı psikolojik şiddete ve kadının flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik tutum puan ortalamalarının anlamlı şekilde daha yüksek olduğu tespit edilmiştir ($p<0.05$) (İftar, 2016). Gellman ve Waack-Delucia (2006) çalışmalarında ergenlerin şiddete yönelik tutumları ile şiddet kullanımı arasında pozitif ilişki olduğunu belirtmiştir (Gellman ve Waack-Delucia, 2006). Son zamanlarda ergen ve yetişkinlerin flört ilişkilerinde şiddet olgusunun arttığı ve cinsiyete göre erkeklerin kadınlara kıyasla daha saldırgan olduğu ve şiddet içeren davranışları kabul ettikleri görülmektedir (Caldwell, Swan ve Woodbrown, 2012; Lauritsen ve Heimer, 2009). Toplumumuzda saldırganlık ya da şiddet türü davranışlar erkekler açısından kabul edilirken, kızlar açısından onay görmemektedir (Kaplan, 2012; Özgür, Yörükoğlu ve Baysan-Arabacı, 2011). Caldwell, Swan ve Woodbrown (2012), yakın ilişkilerdeki şiddetin orantısız şekilde kadınlara yönelik olduğunu belirtmektedirler (Caldwell, Swan ve Woodbrown, 2012). Toplumda birçok şiddet davranışının normal kabul edilmesinin, şiddete maruz kalmayı ve uygulamayı artıran önemli bir etken olarak görülmektedir.

Erkeklerin şiddeti kabul düzeylerinin yüksek olmasında ataerkil yapı içinde toplumsal cinsiyet kalıplarının erkek şiddetini destekler özellikte olmasının ve kadına yönelik şiddetin çok uzun yıllardır erkekler tarafından uygulanıyor olmasının etkili olduğu düşünülmektedir.

Araştırmada öğrencilerin annelerinin öğrenim düzeyi arttıkça erkeğin kadına uyguladığı şiddeti kabul etme, kadının erkeğe uyguladığı şiddeti kabul etme, çiftler arası şiddeti kabul etme, ÇAŞKÖ puan ortalamalarının azaldığı belirlenmiştir. Yapılan istatistiksel değerlendirmede, öğrencilerin annelerinin öğrenim düzeyi ile erkeğin kadına uyguladığı şiddeti kabul etme, çiftler arası şiddeti kabul etme ve ÇAŞKÖ puan ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (tüm p değerleri <0.05). Eğitim, bireyin toplumsallaşmasında güçlü bir sosyalleştirme aracı olmasının yanı sıra, ilişki ve davranış biçiminin oluşumunda da önemli bir işlevi yerine getirmektedir. Köşgeroğlu ve ark. (2015) yaptıkları çalışmada da kadınların öğrenim düzeylerine göre şiddete maruz kalma durumları incelendiğinde ortaokul-lise öğrenim durumundaki kadınlarda şiddet maruziyeti en fazla iken; üniversite öğrenim düzeyindeki kadınlarda en düşük (%20.6) belirlenmiştir (Köşgeroğlu, Çulha, Öz & Yılmaz, 2015). Dolayısıyla eğitilmiş annelerin olduğu ailelerde şiddet olgusu azalmaktadır. Özellikle, şiddet unsurlarını büyük ölçüde bünyesinde barındıran geleneksel yapılarda veya gruplarda, eğitim faktörünün bir toplumsal çözümler gibi fonksiyon gösterdiği görülmektedir. Araştırmamıza benzer şekilde yapılan bir çalışmada, üniversite öğrencilerinin anne eğitim durumuna göre toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlar açısından ilkök, lise mezunu ve okur-yazar olmayan bireyler lehine anlamlı bir farklılaşma bulunmuş, bu farklılaşma ilkök ve lise mezunu lehine anlamlı çıkmıştır (Kodan Çetinkaya; 2013). Bu durum annelerin eğitiminin şiddet üzerinde ki azaltıcı etkisine işaret etmektedir.

Geniş aileye sahip olan öğrencilerin erkeğin kadına uyguladığı şiddeti kabul etme, kadının erkeğe uyguladığı şiddeti kabul etme, çiftler arası şiddeti kabul etme ve ÇAŞKÖ puan ortalamalarının yüksek olduğu saptanmıştır ve puan ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (tüm p değerleri <0.05). Çekirdek ailede yetişen öğrencilerin geniş ailede yetişen öğrencilere göre çiftler arası şiddeti kabul etme düzeyleri daha düşüktür. Yapılan bir çalışmada, kaynana ile aynı evde yaşamamanın eş şiddetine maruz kalma riskini anlamlı derecede artırdığı bulunmuştur (Yanikkerem ve Saruhan, 2005). Geniş ailelerdeki ataerkil yapının daha baskın olmasından kaynaklı olarak, bu aile tiplerinde şiddetin daha kabul edilebilir olduğu düşünülmektedir.

Gelir getiren bir işte çalışmayan öğrencilerin, erkeğin kadına uyguladığı şiddeti kabul etme, kadının erkeğe uyguladığı şiddeti kabul etme, çiftler arası şiddeti kabul etme ve ÇAŞKÖ puan ortalamalarının yüksek olduğu bunun istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmüştür (tüm p değerleri <0.05). Yapılan birçok çalışmada gelir düzeyi ile şiddet arasındaki ilişkiden söz edilmiştir (Altınay ve Arat, 2008; Kocacık ve Çağlayandereli, 2009). Güler ve arkadaşları (2005) tarafından yapılan çalışmada, kadınların %58.8'i aile içi

şiddeti artıran en önemli neden olarak ekonomik yetersizliği belirtmişlerdir (Güler, Tel ve Tuncay-Özkan, 2005).

Sigara kullanma alışkanlığı olan öğrencilerin erkeğin kadına uyguladığı şiddeti kabul etme, kadının erkeğe uyguladığı şiddeti kabul etme, çiftler arası şiddeti kabul etme ve ÇAŞKÖ puan ortalamalarının yüksek olduğu saptanmıştır. ÇAŞKÖ puan ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (tüm p değerleri <0.05). Turhana ve arkadaşlarının (2011) 396 üniversite öğrencisi ile yapmış oldukları çalışmada sigara içen öğrencilerin şiddet uygulama oranlarının yüksek olduğu ve bunun istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmüştür (p<0.001) (Turhana, İnandia, Özerb, & Akoğluc, 2011). Bu sonuçlar araştırma bulgularımızı desteklemektedir.

Araştırmamızda ailesinde fiziksel ve sözel şiddet olan ve son dört yıl içinde fiziksel şiddet uygulayan öğrencilerin, şiddeti kabul etme toplam puanlarının yüksek olduğu görülmektedir (tüm p değerleri <0.05). Kodan'ın (2013) yapmış olduğu çalışmada da benzer şekilde aile içinde sıklıkla şiddete maruz kalan üniversite öğrencilerinin şiddet eğilimleri, aile içinde şiddete maruz kalmayanlara göre daha yüksek çıkmıştır (Kodan-Çetinkaya, 2013). Çocukluk yaşantılarında aile içi şiddete maruz kalma yada tanık olmanın, çiftler arası ilişkide şiddeti kabulde etkili olduğu ve bu kişilerin daha fazla şiddet davranışlarında bulduklarını gösteren çalışmalar bulgularımızı desteklemektedir (Vahip ve Doğanavşargil, 2006; Yount vd., 2014). Öğrenme süreci, ailede başlamakta ve hayat boyu devam emektedir. Aile üyeleri tarafından, aile içinde bilinçli ya da bilinçsiz çeşitli öğretim yöntemleri kullanılmaktadır. Bunların içinde, şiddet içeren kalıplar da öğrenilmektedir. Aile içinde şiddetin varlığı, bireyin gelecek yaşamında şiddete olan eğilimini artırmaktadır (Yıldırım, 1998).

SONUÇ

Araştırmada öğrencilerin ailede fiziksel şiddet ve sözel şiddete maruz kaldıkları, her 11 öğrenciden birinin son dört yıl içerisinde yabancı kişiye, sevgilisine, ailesine ve arkadaşına şiddet uyguladıkları bulunmuştur. Erkek öğrencilerin çiftler arası şiddeti kabul düzeyleri anlamlı bir şekilde yüksektir. Özellikle 25-29 yaş aralığında bulunan öğrencilerin erkeğin kadına uyguladığı şiddeti kabul durumlarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerinin annelerinin öğrenim durumları ile toplam puanları bakımından farklılıklar anlamlı bulunmuştur. Gelir getiren bir işte çalışmayan, sigara kullanan, ailesinde fiziksel ve sözel şiddete maruz kalan ve son dört yıl içinde fiziksel şiddet uygulayan öğrencilerin çiftler arası şiddeti kabul etme düzeylerinin anlamlı olarak yüksek olduğu belirlenmiştir.

Genç nüfusun kız erkek ilişkilerinde şiddeti ne kadar onayladıkları ya da karşı oldukları, kısaca şiddet hakkındaki fikirlerinin, bu konudaki sorunlara çözüm üretilmesi açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Şiddetin engellenmesinde en küçük sosyal gruptan devletin kurumlarına kadar herkesi ilgilendiren ve yerine getirilmesi gereken

sorumluluklara mutltidisipliner bir yaklaşım sergilenmelidir. Üniversite öğrencilerinde şiddetin azaltılması için öfke kontrolü, baş etme ve sorun çözme becerileri konusunda bilinçlendirilme programları hazırlanmalı ve eğitimlerinde toplumsal cinsiyet konuları yer almalıdır.

KAYNAKÇA

- Altınay, A. G. & Arat, Y. (2008). Türkiye’de kadına yönelik şiddet. İstanbul: Punto Baskı.
- Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ve HÜNEE-Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması, 2014. http://www.hips.hacettepe.edu.tr/TKAA2014_Ozet_Rapor.pdf.
- Bilir, P. (2014). Beden eğitim ve spor yüksekokulu öğrencilerinin şiddet eğilim tutumlarının incelenmesi: Çukurova Üniversitesi Örneği. Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 8 (1), 73-82.
- Birimoğlu, C. (2012). Gaziantep üniversitesi eğitim fakültesi öğrencilerinin şiddete yönelik bakışları. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep.
- Borum, R. & Reddy, M. (2001). Assessing violence risk in tarasoff situations: A factbased model of inquiry. Behavioral Sciences and The Law, 19, 375-385.
- Campbell, A. (2006). Sex differences in direct aggression: What are the psychological mediators? Aggression and Violent Behavior, 11(3), 237-264.
- Caldwell, J. E., Swan, S. C. & Woodbrown, V. D. (2012). Gender differences in intimate partner violence outcomes. Psychology of Violence, 1, 42-57.
- Cillessen, A. (2002). Understanding the Predictors of Violent Adolescent Behavior. USA Today Magazine, 130, Erişim: 19.10.2018. <http://www.EBSCOhost.htm>.
- Dahlberg, L. L. & Potter, L. B. (2001). Youth violence: Developmental pathways and prevention challenges. American Journal of Prevention Medicine, 20, 3-14.
- Dikmen, H.A., Özyaydın T. & Yılmaz S.D. (2018). Üniversitedeki kadın öğrencilerde yaşanan flört şiddeti ile anksiyete ve umutsuzluk düzeyleri arasındaki ilişki. ACU Sağlık Bilimleri Dergisi, 9(2), 170-176.
- Draucker, C., Martsof, D., Stephenson, P.J.R., Heckman, T., Sheehan, D. & Ferguson, C. (2010). Aggressive events in adolescent dating violence. Issues in Mental Health Nursing 31, 9, 599-610.
- Foshee, V., Bauman, K., Linder, F., Rice, J. & Wilcher, R. (2007). Typologies of adolescent dating violence identifying typologies of adolescent dating violence perpetration. Journal of Interpersonal Violence, 22 (5), 498-519.
- Gellman, R.A. & Waack-Delucia, J.L. (2006). Predicting school violence: A Comparison of violent and nonviolent male students on attitude toward violence, exposure level to violence, and PTSD Symptomatology. Psychology in the Schools, 43(5), 591-598.
- Gover, A.R. (2004). Risky lifestyles and dating violence: A theoretical test of violent victimization. Journal of Criminal Justice, 32, 171-180.

- Güler, N., Tel, H. & Tuncay-Özkan, F. (2005). Kadının aile içinde yaşanan şiddete bakışı. C.Ü. Tıp Fakültesi Dergisi, 27 (2), 51-56.
- Holt, M. & Espelage, D. (2005). Social support as a moderator between dating violence victimization and depression/anxiety among african american and caucasian adolescents. ScholPsychologyRewiew, 34 (3), 309-328.
- Howard, C., Bailey, D., Ellington, T. & Kiecolt, J. (2011). A Qualitative Analysis of Intimate Partner Violence. <https://vtechworks.lib.vt.edu/bitstream/handle/10919/26886/>
- İftar M. (2016). Üniversite öğrencilerinin flört şiddetine yönelik tutum ve davranışları. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Muğla.
- Kemerli, N. (2003). Aile içinde kadına yöneltilen şiddet. Kadına yönelik şiddet ve hekimlik sempozyumu kitabı, Ankara: Ankara Tabip Odası Yayınları. s. 41-59.
- Kepir-Savoly D., Ulaş Ö. & Demirtaş-Zorbaz S. (2014). Üniversite öğrencilerinin çiftler arası şiddeti kabul düzeylerini etkileyen etmenler. Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 5 (42), 173-183.
- Kocack, F. & Çağlayandereli, M. (2009). Ailede kadına yönelik şiddet: Denizli ili örneği. Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, 6(2), 25-43.
- Kodan-Çetinkaya, S. (2013). Üniversite öğrencilerinin şiddet eğilimlerinin ve toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarının incelenmesi. Nesne Psikoloji Dergisi (NPD), 1 (2), 21-43.
- Köşgeroğlu, N., Çulha, İ., Öz, Z. & Yılmaz, A. (2015). Şiddet karşısında kadınların davranışlarının incelenmesi. Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, 3 (9), 342-350.
- Lauritsen, J.L. & Heimer, K. (2009). Gender and violent victimization, 1973-2005. Washington, DC: U.S. Department of Justice. <https://www.ncjrs.gov/pdffiles1/nij/grants/229133.pdf>.
- Martins, C., Gouveia, A., Chaves, M., Lourenço, R., Marques, S. & Sankos T. (2014). Dating violence and nursing student well-being. Atencion Primaria, 46 (1), 129-134.
- Miller, E., Decker, M.R., Reed, E., Raj, A., Hathaway, J.E. & Silverman, J.G. (2007). Male partner pregnancy-promoting behaviors and adolescent partner violence: findings from a qualitative study with adolescent females. Ambul Pediatr. 7(5), 360-366.
- Offenhauer, P. & Buchalter, A. (2011). Teen Dating Violence: A Literature Review and Annotated Bibliography. United States: National Institute of Justice. <https://www.ncjrs.gov/pdffiles1/nij/grants/235368.pdf>.
- Özgür, G., Yörükoğlu, G. & Baysan-Arabacı, L. (2011). Lise öğrencilerinin şiddet algıları, şiddet eğilim düzeyleri ve etkileyen faktörler. Psikiyatri Hemşireliği Dergisi, 2(2), 53-60.
- Özmen, K.S. (2004). Aile içinde öfke ve saldırganlığın yansımaları. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 37(2), 27-39.
- Pınar, G. & Algier, L. (2006). Üniversite öğrencilerinde fiziksel ve cinsel şiddet davranışları. Uzmanlık Sonrası Eğitim ve Güncel Gelişmeler Dergisi, 3(3), 181-186.

Ramisetty-Mikler, S., Goebert, D., Nishimura, S. & Caetano, R. (2006). Dating violence victimization: associated drinking and sexual risk behaviors of Asian, Native Hawaiian and Caucasian high school students in Hawaii. *Journal of School Health*, 76 (8), 423-429.

Sakarya, A.K. (2013). Üniversitede öğrenim gören gençlerde flörtte şiddet, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Selçuk, T.S., Avcı, D. & Mercan, Y. (2018). Üniversite öğrencilerinde flört şiddetine maruziyet: flört şiddetine yönelik tutumların ve toplumsal cinsiyet algısının şiddete maruziyet ile ilişkisi. *ACU Sağlık Bilimleri Dergisi*, 9(3), 302-308.

Sezer, Ö. (2008). Çiftler arası şiddeti kabul ölçeğinin Türkçeye uyarlanması: geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(16), 1-15.

Smith, D. M. & Donnelly, J. (2001). Adolescent dating violence: a multi-systemic approach of enhancing awareness in educators, parents, and society. *Journal of Prevention & Intervention in the Community*, 21(1), 53-64.

Şahin, T. F. & Özyürek, A. (2014). Üniversite Öğrencilerinin Aile içi Şiddete Yönelik Görüşleri. *Akademik Bakış Dergisi*, 40.

Turhana, E., İnandia, T., Özerb, C. & Akoğluc, S. (2011). Üniversite öğrencilerinde madde kullanımı, şiddet ve bazı psikolojik özellikler. *Türkiye Halk Sağlığı Dergisi*, 9(1).

Vahip, I. & Doğanavşargil, O. (2006). Aile içi fiziksel şiddet ve kadın hastalarımız. *Türk Psikiyatri Dergisi*; 17, 107-114.

Yanikkerem, E. & Saruhan, A. (2005). 15-49 yaş evli kadınların aile içi şiddet konusunda görüşlerinin ve aile içi şiddete maruz kalma durumlarının incelenmesi. *Medical Network Klinik Bilimler ve Doktor*, 11(2), 198.

Yiğitalp, G., Ertem, M. & Özkaymak, V. (2007). Üniversite öğrencilerinin şiddet konusunda deneyimleri ve bu konudaki görüşleri. *Türk Silahlı Kuvvetleri Koruyucu Hekimlik Bülteni*, 1; 6(2), 131.

Yıldırım, A. (1998). Sıradan Şiddet. Kadına ve Çocuğa Yönelik Şiddetin Toplumsal Kaynakları. Boyut Yayınları. 1. Baskı. İstanbul.

Yılmaz V. D., Zeyneloğlu, S., Kocaöz, S., Kısa, S., Taşkın, L. & Eroğlu, K. (2009). Üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin görüşleri. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 6 (1), 775-792.

Yount, K. M., Pham, H. T., Minh, T. H., Krause, K. H., Schuler, S. R., Anh, H. T. & Kramer, M. R. (2014). Violence in childhood, attitudes about partner violence and partner violence perpetration among men in Vietnam. *Annals of Epidemiology*, 24 (5), 333-339.

Yumuşak, A. (2013). Üniversite öğrencilerinin flört şiddetine yönelik tutumları, toplumsal cinsiyetçilik ve narsisistik kişilik özellikleri arasındaki ilişki, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Tokat.

Zeyneloğlu, S., Vefikuluçay, D., Erdost, T., Temel, F. & Aslan, D. (2007). Ankara'da hemşirelikte lisans eğitimi veren birinci ve dördüncü sınıfta okuyan öğrencilerin flört şiddetine maruz kalma ve uygulama durumları ile flört şiddetine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi. *Sağlık ve Toplum Dergisi*, Temmuz-Eylül, 67-75.

World Health Organization (2002) World Report on Violence and Health. Geneva: WHO.
http://www5.who.int/violence_injury_prevention/download.cfm?id=0000000582.